

Järvenpään kaupunki

Suunnitelman suhde Järvenpään yleiskaavaan ja yleiskaavoitukseen, raja-alueet

Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus vaatii kokonaisuuksien tarkastelua, etenkin kun yhtenä keskeisenä tavoitteena on ilmastovaikutusten huomioiminen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Seudulliseen kehukseen tai naapurikuntiin ulottuvia tarkasteluja ovat erityisesti selostuksessa esitetyt kartat: (Kuva 6: Tuusula osana seudullista ekologista verkostoa ja Tuusulan kuntarajat ylittävät laajimmat, sekä monipuolisimmat ekologiset käytävät. Kartta 6: Metsäiset elinympäristöt ja metsäinen ekologinen verkosto. Kartta 7: Kosteat elinympäristöt ja kosteiden elinympäristöjen verkosto. Kartta 8: Avoimet ja perinneympäristöt ja avoin verkosto.) Nämä kartat 6 - 8 sisältävät yhteyksiä, jotka jatkuvat Järvenpään alueelle ja ovat osin ristiriidassa Järvenpään yleiskaavan 2040 kanssa tai joiden toteutuminen vaatii tarkempaa suunnittelua yleiskaavassa osoitettujen maankäyttöjen sisällä.

Järvenpään luoteisosaan Wärtsilän alueelle kaavailtu "ydinalueita yhdistävä muu laaja ja priorisoitava yhteys" (kartta 6) on haasteellinen sekä voimassa olevan Järvenpään yleiskaavan 2040 että alueelle vireille tulevan osayleiskaavatarkistuksen näkökulmasta. Vaikka alue on tällä hetkellä suurimmaksi osaksi metsää ja peltoalueita, tulee alue tulevaisuudessa kehittymään todennäköisesti työpaikka-alueena. Yhteyttä ei näin ollen voida priorisoida metsäisten ydinalueiden välisenä yhteytenä. Tuleva maankäyttö tulee vaikuttamaan myös kostean elinympäristön yhteyteen (kartta 7) ja avoimen elinympäristön verkkoon (kartta 8) samoilla sijoilla.

Myös Järvenpään kaakkoiskulmaan sijoittuvalla Mikonkorven alueella on ja tulee olemaan paikoin haasteita osoittaa metsäluonnon ja kostean elinympäristön jatkumoa, mutta yhteensovitus on mahdollista. Avoimen ympäristön verkko tulee rajautumaan Järvenpään eteläreunassa Ristinummessa tulevaan Järvenpään yleiskaavan mukaiseen maankäyttöön. Mahdollisuus yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen radan ympärille (Ristikytö) ja sen suhde avoimeen ympäristöön peilautuvaan yhteensovitustarpeeseen onkin oikein tunnistettu Tuusulan Tuomalan alueella.

Järvenpään koillisosassa joenvarsiyhteys, vastaa sijainniltaan maakuntakaavan viheryhteystarvetta ja on huomioitu myös Järvenpään yleiskaavassa. Muilta osin verkostot ovat helpommin toteutettavissa myös Järvenpään puolella.

Kokonaiskuva, seutu ja ilmastolliset tavoitteet ja luonnon monimuotoisuus

Isommassa kuvassa on tarpeen tunnistaa kunkin alueen vahvuudet seutukokonaisuudessa ja erityiset tavat toteuttaa viher- ja virkistysverkkoa sekä niihin liittyviä kohteita. Kunkin alueen vahvuudet ja parhaat tavat edistää yhteistä hyvää ovat yhdyskuntarakenteen kokonaisuudesta riippuvaista, jossakin se on ennen kaikkea tiivis kestävä liikkuminen, ilmastonmuutosta hillitsevä, yhdyskuntarakenne ja toisaalla suuri vahvuus on eheä monimuotoinen luonto myös hiilinieluineen. Tämä on myös sitä, että tarjoutuva luonto on yhdyskuntarakenteesta riippuvaista. Jossakin korostuvat ennen kaikkea kävelen saavutettavuuden edut ja toisaalla laajat, ehkä jopa koskemattomat luontoalueet ja eri laatuiset kulttuurimaisemat. Viheralueet ja niiden saavutettavuus kaikkialla on hyvä tavoite mutta samaan aikaan se ei saisi johtaa mekaanisesti toteutettuna yhdyskuntarakenteen hajautumiseen.

Suunnitelma näyttää, että Tuusulassa on mahdollisuus tarjota runsaasti viherympäristöä, mikä on tärkeää ja arvokasta seudun kokonaisuuden kannalta. Tiiviin yhdyskuntarakenteen radanvarsikunnissa, kuten Järvenpäässä, korostuvat vastaavasti tiiviin rakenteen ja kestävä saavuttamisen edut, ja myös kaupunkimaisemman luonnon ominaispiirteet. Työ antaa myös hyviä lähtökohtia käynnistyneelle Tuusulanjärven visiotyölle ja Tuusulanjärven ympäristön kehittämiseksi.

Yhteenvetona

Viherisinverkosto työ antaa arvokasta kokonaiskuvaa, tietoa, näkökulmaa ja myös menetelmäesimerkkiä myös naapurikunnille. Samaa aikaan on tärkeää huomioida sekä rakentamattoman että rakennetun ympäristön yhteispeli, jotta työlle asetettuihin tavoitteisiin päästään. Järvenpää toivoo, että raja-alueiden tarkastelua voidaan tehdä ennen ehdotusvaihetta yhteistyössä, jotta tavoitellut yhteydet ja tavoitteet toteutuvat myös Järvenpään yleiskaavassa osoitettujen maankäyttöjen toteutuessa. Näin erityisesti Järvenpään luoteisosissa Wärtsilän kulmauksessa.

Vastine: Tuusulan ja Järvenpään raja-alueille sijoittuvia haastaviksi todettuja ekologistia yhteyksiä on käyty ehdotusvaiheen aikana Järvenpään kaupungin kanssa yhdessä läpi. Kiitämme yhteistyöstä. VISSI-työn luonnosvaiheessa on osoitettu metsäinen yhteys sekä kostea yhteys Wärtsilän alueen läpi. Järvenpäällä on tavoite kehittää aluetta työpaikkatoiminnoille. Yhteispalaverissa todettiin, että VISSIn luonnosvaiheessa esitetyt yhteydet voidaan jättää esitetyille paikoilleen. Yhteyksien säilymistä tutkitaan Järvenpään kaavatyon yhteydessä. Metsäinen yhteys voisi olla mahdollista säilyttää, mutta nykyinen metsäalue Järvenpään puolella, tulee todennäköisesti pienenemään. Kostean yhteyden jatkumista Järvenpään puolella tutkitaan tarkemmin kaavatyon edetessä.

VISSI-työn mukainen tavoite on, että jokaisella asukkaalla on vähintään 1,5 hehtaarin kokoinen viheralue enintään 300 metrin etäisyydellä kodistaan. Tavoitteen tarkoitus on varmistaa, että jokaisella asukkaalla on mahdollisuus virkistäytyä luonnonläheisessä ympäristössä arjen keskellä. Sama tavoite on nostettu nyt myös Tuusulan kuntastrategiaan 2026-2029. VISSI-työssä on tunnistettu alueita, joilla asetettua tavoitetta ei nykyisellään saavuteta. Näille alueille on esitetty jatkosuunnittelua ohjaavia huomioita ja suosituksia. Tarkemmassa suunnittelussa on syytä arvioida viheralueiden riittävyttä ja laatua sekä varmistaa, että viheralueet ovat riittävän laajoja, jotta viheralueverkostosta muodostuu eheämpi ja toimivampi. Tavoitteiden saavuttamisessa tulee huomioida muu maankäyttö, alueen erityispiirteet sekä muut paikalliset lähtökohdat. Suunnittelussa on viheralueverkoston kattavuuden ohella otettava huomioon yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukainen ja kestävä kehittyminen.

Vantaan kaupunkiympäristö

Viher- ja siniverkoston yleissuunnitelman (VISSI) tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva Tuusulan nykyisestä ja tavoitteellisesta vihersinirakenteesta ja sen merkityksestä. Suunnitelma ohjaa verkoston kehittämistä ja ylläpitoa, jotta viheralueiden ekologisilla, virkistyksellisillä ja maisemallisilla arvoilla olisi edellytykset säilyä ja vahvistua. Yleissuunnitelma ei ole virallinen oikeusvaikutteinen kaava, vaan se toimii kaavoituksen tausta-aineistona ja täydentää Tuusulan yleiskaavaa 2040-työtä, joka ei vielä ole lainvoimainen. VISSI-työ tähtää siihen, että viherrakenne pystyttäisiin huomioimaan paremmin kaavojen toteutuksessa ja siten kunnan kestävän kehityksen tavoitteet voisivat konkretisoitua ympäristöön. Nyt laadittu yleispiirteinen kokonaiskuvan hahmottava luonnos toimii pohjana ehdotusvaiheen jatkotarkasteluille.

Työssä tarkasteltuja viherrakenteen erilaiset teemat ovat viherpinta-ala, latvuspeittävyys, hiilinielut, ekologinen verkosto, luontoarvot ja LUMO-työ, erityyppiset elinympäristöt ja niiden verkostot, virkistyskäyttö. Tarkastellut teemat tuovat esiin siniviherrakenteen merkitystä eri näkökulmista. Kaikkien teemojen osalta on esitetty suositusehdotuksia ja jatkotoimenpiteitä, joita tarkastellaan työn jatkovaiheessa. Työssä on hyödynnetty laajaa tausta-aineistoa. Yleissuunnitelmassa on tunnistettu kehityskohteita ja jatkotoimenpiteitä, joita tullaan täsmentämään seuraavassa vaiheessa syksyllä 2025. Työssä on tunnistettu Tuusulan tärkeimmät seudullisesti merkittävät ekologiset yhteydet, joiden ylläpitämisessä Tuusulalla on merkittävä rooli. VISSI-luonnoksessa on tunnistettu myös kriittiset yhteensovittamista ja kuntien välistä tiivistä yhteistyötä vaativat kohteet. Vantaan kannalta kriittiset alueet ovat Tuusulan ja Vantaan rajan lähellä Etelä-Tuusulassa. Vantaan kaupunki tekee mielellään aktiivista yhteistyötä Tuusulan tunnistamien kriittisten kohteiden kanssa työn jatkovaiheissa.

VISSI-työssä on tarkasteltu avoimia- metsäisiä ja kosteita elinympäristöjä omina kokonaisuuksina. Luontoarvot ja verkostot – synteesi kartta näyttää hyvin Tuusulan eri elinympäristöjen muodostaman kokonaisuuden. Esimerkiksi metsäisen luonnon luontoarvoja löytyy erityisesti Tuusulan eteläosan metsistä sekä jokivarsilta. Etelä-Tuusulassa, jossa on metsäisiä elinympäristöjä, on toisaalta myös kehittyviä ja täydentyviä alueita, joissa erityisiä yhteensovittustarpeita muun maankäytön kanssa. Kullekin elinympäristökokonaisuudelle on ehdotettu suositusehdotuksia ja jatkotoimenpiteitä metsäisen luonnon vaalimiseksi ja vahvistamiseksi. Työssä on tehty Tuusulan ekologisen verkoston seudullista tarkastelua, ja tunnistettu seudullisesti merkittävät ekologiset yhteydet. Seudullisesti merkittäviä ekologisia yhteyksiä, jonka toteuttamisessa Tuusulalla on tärkeä rooli, ovat Etelä-Tuusulassa länsi-itäsuuntainen metsäinen yhteys Nuuksion kansallispuiston ja Sipoonkorven kansallispuistojen välillä. Tästä poikittaisesta yhteydestä on maakuntakaavassa osoitettu lisäksi yhteystarve Vantaanjokilaaksoon etelään päin.

VISSI-työssä on tunnistettu merkitykselliseksi Tuusulan rooli myös pohjois-etelä -suuntaisen metsäsaarekkeista ja pelloista koostuvan laajan yhteyden toteuttajana, jonka kautta Tuusulan eteläosa yhdistyy pohjoisosan kautta Hyvinkään sekä Mäntsälän laajoihin metsäalueisiin.

Lisäksi on tunnistettu Palojoen-, Tuusulanjoen ja Keravanjoen varret muodostavat myös VISSI-työssä tunnistetut tärkeät sekä monipuoliset ekologiset käytäväalueet.

VISSI-työssä on tunnistettu (selostus s. 36 kuva 7) erityistä yhteensovittusta naapurikuntien kanssa vaativat yhteydet. Vantaan rajalla erityistä yhteensovittamista vaativiksi kohteiksi on tunnistettu Etelä-Tuusulan Tuusulanjoen laskukohta Vantaan rajalla Focus-alueen ja Tuusulan lounaisosan maa-aineistenottoalueen välissä, johon on tulossa kehä IV ja laajoja maankäytön muutoksia myös Vantaan puolella. Yhteyden säilyttäminen ja turvaaminen vaativat yhteensovittamista muiden maankäytön tarpeiden, kuten esimerkiksi Kehä IV:n kanssa.

Vantaalla on myös tiedostettu kyseisen kohdan haastavuus. Vantaan yleiskaavassa Tuusulanjoen (Lillå) varsi on osoitettu ekologisena runkoyhteytenä. Yhteys kulkee peltojen ja metsien mosaiikkimaisessa ympäristössä. Tuusulanjoelle (Lillå) on Vantaan yleiskaavassa osoitettu myös luoteen suunnasta ekologinen runkoyhteys.

Vantaa tekee mielellään aktiivista yhteistyötä Tuusulan kanssa näiden VISSI-työssä tunnistettujen yhteensovittamista vaativien yhteyshäköjen kanssa. Myös vireillä olevassa Tuusulan ja Vantaan yhteisessä Kiilan kiertolan kehityskuvatyössä (OAS 19.2.2025) on tarkoitus ottaa kantaan ekologiseen verkostoon ja miten luonnon monimuotoisuudesta alueella turvataan. VISSI-työn yhtenä tavoitteena on ollut tunnistaa virkistysarvoiltaan Tuusulan tärkeimpiä alueita. Näitä alueita on tarkasteltu monipuolisesti esimerkiksi saavutettavuuden, käyttöpaineen, melun, palveluvarustelun sekä asukkaiden mielipiteiden perusteella. Työssä on muodostettu kokonaiskuva merkittävimmistä virkistysalueista, joita edelleen tarkennetaan ehdotusvaiheessa.

Lähi-virkistysalueiden kattavuuden osalta Tuusulassa on asetettu tavoitteeksi, että jokaisella asukkaalla on vähintään 1,5 hehtaarin kokoinen viheralue enintään 300 metrin etäisyydellä kodistaan. Lähi-virkistysalueiden kattavuuden nykytilan tarkastelun (Liitekarta 16) osalta VISSI-työssä todetaan Etelä-Tuusulan Maantiekylän alueen viheralueiden olevan tärkeitä vantaalaisille asukkaille rajan toisella puolella, vaikka yleiskaavan 2040 mukaan Tuusulan puolella tavoitteena ei ole kehittää aluetta asuinalueena. On hyvä, että nämä viheralueet on nostettu VISSI-työssä esiin, koska ne ovat tärkeitä myös puustoisien ekologisen verkoston kannalta. Laajojen viheralueiden kattavuuden tarkastelussa (Liitekarta 17) on noussut esiin myös Vantaan puolella olevien laajojen viheralueiden (yli 20 ha) merkittävyys Etelä-Tuusulan suunnalla. Vantaan kaupunki pitää arvokkaana ja tarpeellisena Tuusulan viher- ja siniverkoston yleissuunnitelmatyötä eli VISSI-työtä. Kokonaiskuvan hahmottava VISSI-luonnosaineisto muodostaa hyvän pohjan ehdotusvaiheen jatkotarkasteluille. Vantaan kaupunki tekee mielellään työn ehdotusvaiheessa aktiivista yhteistyötä Tuusulan kanssa VISIO-työssä nousseiden haasteellisten yhteensovittamista vaativien häköjen, kuten yhteyshien kanssa, seudullisen siniviherverkoston vahvistamiseksi.

Vastine: Tuusulan ja Vantaan raja-alueille sijoittuvia haastaviksi todettuja ekologisia yhteyshäköjä on käyty ehdotusvaiheen aikana Vantaan kaupungin kanssa yhdessä läpi. Kiitämme yhteistyöstä.

Hyvinkään kaupunki

Selvityksessä on käytetty hyväksi olemassa olevia aineistoja. Hyvinkään kannalta keskeisiä alueita suunnitelmassa ovat Jokelan seutu sekä Hyvinkäältä Tuusulan suunnalle virtaavat vesistöt ja niiden varret. Ekologinen verkosto ei katkea kuntarajoihin ja jatkuvuudesta olisi pidettävä huolta kuntarajan molemmin puolin.

Suunnitelma tarjoaa hyvää lähtötietoa ja tavoitteistoa koko Tuusulan kunnan yleiskaavoitukselle, osayleiskaavoitukselle ja asemakaavojen laadimiselle. Samalla tunnistetaan myös se, että suunnitelman tarjoama tavoitteisto ja muut tavoitteet edellyttävät yhteensovittamista.

Lausuntona todetaan, että Hyvinkään kaupungilla eri ole huomautettavaa Tuusulan kunnan vihersiniverkoston luonnoksesta.

Vastine: Merkitään tiedoksi

Uudenmaan liitto

Vihersiniverkostosuunnitelma VISSI:n luonnosvaiheessa teemoja on suunnitelman mukaan käsitelty yleisellä tasolla, keskittyen koko kunnan alueeseen ja Tuusulan merkitykseen osana maakunnallista ja kuntarajat ylittävää ekologista verkostoa. Tarkoituksena on ollut muodostaa kattava yleiskuva vihersinirakenteesta laajemmassa mittakaavassa. Uudenmaan liitto toteaa, että vihersiniverkostosuunnitelman laatiminen on tärkeää sekä luonnon monimuotoisuuden että luonnon ihmisille tuottamien hyötyjen näkökulmasta, sillä se auttaa kokonaiskuvan näkemisessä ja toimien koordinoimisessa myös yli kuntarajojen. Luonnoksessa on onnistuttu hyvin muodostamaan kattava yleiskuva ja on hyvä, että työ vielä ehdotukseen tarkentuu.

Suunnitelmassa on hyödynnetty Uudenmaan liiton tuottamia Zonationanalyysä (2018) maakunnallisista ekologisista verkostoista ja yhteyshistä. Suunnitelmassa on tarkasteltu Tuusulan merkitystä osana maakunnallista ja kuntarajat ylittävää ekologista verkostoa muun muassa maakuntatasolla tunnistettujen ekologisten yhteyshien sekä maakuntakaavan viheryhteysharvemerintöjen kautta. Uudenmaan liitto kiittää laajasta, monipuolisesta ja selkeästä suunnitelmaluonnoksesta, joka tukee maakunnallisen ekologisen verkoston huomioimista tarkemmassa suunnittelussa.

Vihersiniverkostosuunnitelman kappaleesta 5.6 Uudenmaan liitto toteaa seuraavaa. Suunnittelijoille suunnatuissa ohjeissa annetaan metrimääräisiä ohjeita ekologisille käytäville. Nämä pohjautuvat ilmeisesti lähinnä Helsingin kaupunkiympäristön julkaisemaan oppaaseen metsä- ja puustoisien verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Helsingin oppaassa annettuja metrimääriä ei kuitenkaan voida soveltaa Tuusulaan suoraan, koska kunnan sijainti seudullisessa aluerakenteessa on erilainen, samoin kunnan nykyinen yhdyskuntarakenne. Jos vähimmäisleveys määritellään suunnittelijoille suunnatuissa ohjeissa liian kapeaksi, se voi johtaa yhteyksiä entisestään heikentäviin ratkaisuihin yleis- ja asemakaavoissa ja niiden toteutuksessa. Vihersiniverkostosuunnitelmaa tulee tältä osin harkita uudestaan ja tarkentaa viheryhteyksien vähimmäislevyden sekä reunavaikutusten osalta. Uudenmaan liitto esittää, että esitettyjä vähimmäislevyksiä ekologisille käytäville sekä reunavaikutuksille nostetaan seuraavin perusteluin. VISSIn luonnoksessa kappaleessa 5.6.1 suositeltava minimi leveys yhtenäisille puustoisille käytäväalueille on taajama-alueilla > 50 m, ja muualla > 250-500 m. Maakunnallisen ekologisen yhteyden toimivuus edellyttää kuitenkin yleensä vähintään 500-1000 metrin leveyttä, jotta käytävään kohdistuvalle reunavaikutukselle (ts. erilaiset häiriöt) herkemmatkin lajit pystyvät käyttämään yhteyttä. Kestävät kaupunkiseudut (2011) raportissa on maakunnallisen ekologisen yhteyden minimileveydeksi esitetty jo olemassa olevilla taajamilla 300 metriä.

Mikäli leveys on alle 500 metriä, ei tällainen kapeikko saisi olla leveyttään pidempi. Myöskään kapeikkoja ei saisi olla peräkkäin lähellä toisiaan. Leveysvaatimuksen perusteena yleisesti on se, että ihmisen läsnäolon ja liikumisen on todettu vaikuttavan luonnoneläinten käyttäytymiseen noin 250 m vyöhykkeellä viheralueen reunasta (Kestävät kaupunkiseudut – Kriteereitä ja mittareita suunnittelun työvälineiksi, Söderman&Saarela, Suomen ympäristö 25/2011). VISSIn luonnoksessa kappaleessa 5.6.1 rakentamisen ja virkistyskäytön aiheuttama häiriön eli reunavaikutuksen kerrotaan ulottuvan n. 50–250 m matkalle. Myös tätä lukua tulisi siis tarkastella uudelleen.

Lopuksi: Vihersiniverkostosuunnitelma VISSI:n luonnosvaiheessa on tarkasteltu hyvin ja kattavasti Tuusulan merkitystä osana maakunnallista ja kuntarajat ylittävää ekologista verkostoa. Suunnittelijoille suunnattujen, metrimääräisten ohjeiden ekologisille käytäville sekä ihmistoiminnan aiheuttamille reunavaikutuksille tulee kuitenkin olla suurempia. Näin turvataan mahdollisimman monille lajeille, erityisesti häiriöille herkille lajeille, soveltuvia jäljellä olevia maakunnallisia ekologistia yhteyksiä, Uudellamaalla laajalle ulottuvien ihmisten toimintojen vaikutuspiirissä. Uudenmaan liitto pitää selvitysluonnosta hyvin valmisteluna ja esimerkillisenä.

Vastine: Luonnosvaiheessa ekologisten käytävien mitoittamiseen annettiin suuntaa antavat minimileveydet joiden tavoitteena on tarjota suunnittelijoille konkreettisia työkaluja ja huomioitavia lähtökohtia. On kuitenkin totta, että ekologisten käytävien toimivuus ja tarvittavat leveydet vaihtelevat tapauskohtaisesti, riippuen muun muassa maankäytön intensiteetistä, ympäröivän alueen luontoarvoista, lajistosta sekä häiriötekijöistä. Uudenmaanliiton esiin nostamat perustelut leveysvaatimusten kasvattamisesta sekä reunavaikutusten huomioimisesta ovat hyviä. Olemme tarkastelleet luonnoksessa esitettyjä leveys- ja reunavaikutuslinjauksia uudelleen ehdotusvaiheessa. Tavoitteena on löytää tasapaino ohjeistuksen selkeyden ja ekologisen toimivuuden välillä siten, että suositukset ovat riittävän kunnianhimoisia mutta edelleen sovellettavissa Tuusulan erityisolosuhteissa. Ehdotusvaiheessa on tarkennettu ekologista verkostoa taajama-alueiden osalta. Maakunnallisen puustoisien ekologisen yhteyden minimileveyttä sekä mahdollisen reunavaikutuksen ulottuvuutta on ehdotusvaiheessa täsmennetty Uudenmaan liiton lausunnon mukaisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Tuusulan VISSI-suunnitelma on todella arvokasta työtä kunnan ekologisten yhteyksien ja viheralueiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelmaa on visuaalisesti miellyttävää lukea ja käydä läpi, ja tausta-aineiston läpikäynnissä ja suunnitelman laatimisessa on käytetty monipuolisesti lähteitä. Työssä on hyvin pohjustettu vihersiniverkoston eri osa-alueita ja niiden sijainteja sekä toisaalta merkitystä Tuusulassa. Jatkotyönä on tärkeää vielä tarkentaa, miten ja millä keinoin Tuusulassa aiotaan taklata rakentuvan ympäristön haasteet, kuten erityisesti hiilinielujen väheneminen ja myös ekologisten yhteyksien pirstoutuminen. Työssä tulisi esittää konkreettisia suunnitelmia siitä, mitä vihersiniverkoston turvaamiseksi ja kehittämiseksi aiotaan tehdä. Luvussa 5 esitetyt ohjeistukset suunnittelijoille ovat tälle hyvä pohjustus.

Kuvassa 6 olisi hyvä tarkentaa, mihin kuvassa olevat numerot viittaavat. Lisäksi olisi hyvä sanallisesti vielä tarkentaa, mitä eroa on Tuusulan tärkeimmillä seudullisesti merkittävillä ekologisilla yhteyksillä (kuva 6) ja yhteensovitusta vaativilla yhteyksillä (kuva 7).

Kartalla 17 ei ole esitetty tarkemmin Rykmentinpuiston aluetta, joka on Etelä-Tuusulan ja erityisesti Hyrylän seudun metsäalueista erittäin merkittävä niin hiilinieluna, viheralueena kuin myös asukkaiden virkistyskäytön näkökulmasta. Kun kyse

on nykytilaa esittävästä kartasta, Rykmentinpuiston olisi perusteltua olla kartalla ja numeroituja kohteita tarkemmin kuvaavissa teksteissä mukana. Lisäksi karttojen 17 ja 18 numeroinnit eivät erotu itse suunnitelmalyöön kuvissa ollenkaan - liitekartoissa erottuvat kyllä selkeästi. Mahdollisuuksien mukaan karttojen numerointia voisi selkeyttää, jotta niiden erottaminen ei edellytä erillisen liitekartan avaamista.

Lisäksi suunnitelmassa on yleisesti vielä tärkeää ottaa kantaa, kuinka Tuusulassa sitouttaa kunnan kaikki toimialat vihersiniverkostosuunnitelman käyttöönottoon ja sen mukaiseen toimintaan työssään.

Vastine: Ehdotusvaiheessa VISSI-työhön on lisätty selostuksen pariin suunnitteluohjekorttisarja, joka sisältää eri teemoihin liittyvät yleiset suositukset ja ohjeet sekä tarkemmat aluekohtaisesti esitetyt suunnittelutavoitteet. Ohjekorttien tavoitteena on jalkauttaa VISSI-työn mukaisia suosituksia ja periaatteita tarkempaan suunnitteluun ja käytännön toteutukseen. Muun muassa ekologisten yhteyksien osalta työtä on tarkennettu ehdotusvaiheessa ja yhteyksien huomioimiseen ja parantamiseen on annettu hyvinkin konkreettisia paikallisia ohjeistuksia ohjekorteissa. Ehdotusvaiheessa perustettiin työryhmä, jossa on edustajia kunnan eri toimialoilta. Työryhmän keskeisenä tavoitteena on ollut varmistaa, että VISSI-suunnitelman periaatteet ja tavoitteet tunnustetaan ja huomioidaan eri toimialojen työssä jo suunnittelun alkuvaiheessa. Lisäksi työryhmä on edistänyt tiedonvälitystä toimialarajojen yli sekä vahvistanut eri toimialojen osallistumista työhön. Jatkotyönä on tunnustettu tarve kehittää edelleen VISSI-ohjeistusta selkeämmäksi, palvelualueittain jäsennellyksi ja käytännön työtä paremmin tukevaksi, jotta vastuut, roolit ja toimenpiteet ovat yhteensovitettuja koko ketjussa suunnittelusta ylläpitoon.

Kuvan 6 (nykyään kuva nro 10) numerot on avattu tekstiin kuvan alle. Numerointia ja tekstiä selkeytetty luonnosvaiheesta.

Karttaan 17 (nykyinen kartta nro 33) on rajattu laajempia virkistysalueita asemakaavarekisterin sekä yleis- ja osayleiskaavojen aluevarausten pohjalta. Rykmentinpuistossa on voimassa Rykmentinpuiston osayleiskaava, mutta alueen keskiosaa koskeva yleissuunnitelma (ei edistetä tällä valtuustokaudella) tulee muuttamaan osayleiskaavan ratkaisuja virkistys- ja asuinalueiden rajauksien osalta. Koska yleissuunnitelma on vielä kesken eikä sen lopullisista aluerajauksista ole varmuutta, ei VISSI-työssä ole haluttu rajata virkistysalueita osayleiskaavan mukaisesti eikä myöskään yleissuunnitelman luonnosratkaisujen perusteella. Rykmentinpuiston keskiosan metsien laaja virkistyskäyttö on kuitenkin huomion arvoista ja tämän osalta on nyt lisätty kartalle uusi numero sekä tekstikappale selostukseen kohteita tarkemmin kuvaaviin kappaleisiin. Karttojen numerointia selkeytetty.

Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskus (Luke) kiittää mahdollisuudesta vastata Tuusulan kunnan lausuntopyyntöön Vihersiniverkostosuunnitelmasta, VISSI (nro 2009) Luonnos 14.5.2025 (KKL) ja lausuu seuraavaa:

Luontomatkailun näkökulma

Suunnitelmassa luontomatkailua – osana virkistyskäyttöä – ei käsitelty lainkaan tai se oli mukana vain epäsuorasti. Vaikka suunnitelmassa mainitaan joitakin sekä lähivirkistykselle että luontomatkailulle yhteisiä virkistyskäyttöpalveluita, luontomatkailun mahdollisuudet jäävät taka-alalle.

Haluamme tuoda esille, että

- esimerkiksi alueen kulttuurihistorialliset kohteet, kuten Tuusulanjärven ympäristö, yhdistettynä luontokohteisiin muodostavat merkittävän vetovoimatekijän matkailun tai päiväkestoisten retkien näkökulmasta.
- Myös lähikuntien asukkaat käyttävät aluetta aktiivisesti virkistystarkoituksiin.

Viheralueiden käyttöpaine

Huolellinen luontoarvojen huomiointi kaavoituksessa tukee sekä luonnon että ihmisten hyvinvointia. Indikaattoreina käytetään alueiden tarjontaa suhteessa väestömäärään. Lisäksi virkistyskäyttöalueita pisteytetään. Suunnitelma tunnistaa erittäin hyvin luontoalueiden ympärivuotisen käytön ja mahdollisuudet.

Suunnitelmassa monet toimenpiteet liittyvät luontoselvityksiin ja luontoarvojen esille nostamiseen rakentamisen ja kaavoituksen päätöksenteossa. Tietoa pyritään tuomaan kaavoittajien käyttöön paikkatietomuodossa.

Suunnitelmassa nähdään tärkeäksi myös kuntarajojen ulkopuolelle ulottuva verkosto, joka laajentaa asukkaiden virkistysmahdollisuuksia.

Haluamme tuoda suunnitelmasta esille seuraavat asiat:

- Väestöruutuaineisto (DVV) kuvaa väestön sijoittumista ja sen avulla voidaan ennustaa käyttöpainetta olettaen, että se kohdistuu välittömään lähiympäristöön. Käyttöpaine voi kuitenkin vaihdella sen mukaan millaisesta käyntimäärän kokonaisarviosta on kyse: esimerkiksi kävely ja pyöräily tuottavat melko suuren käyttöpaineen, koska niitä harrastaa suuri osuus väestöstä ja harrastuskertamäärät ovat korkeita. Toisaalta suosittu retkikohde (alueen maisemaan liittyvät vetovoimatekijät) tai frisbeegolf-rata (pitkä käyttökausi) voi olla yhtä lailla suuren käyttöpaineen kohteena, vaikka se ei sijaitse asutuksen välittömässä läheisyydessä.
- Matkailu tuo paikallistaloudellisia vaikutuksia ja toisaalta vaikuttaa alueiden käyntimääriin. Tämänhetkisessä suunnitelmassa ei ole arvioitu muualta tulevien kävijöiden tuomaa käyttöpainetta.

Virkistysarvot

Viheralueiden tuottama virkistys ja asukkaiden hyvinvointi on ilahduttavasti nostettu esiin suunnitelman tavoitteena. Virkistysarvojen pisteytyksessä on huomioitu muun muassa Tuusulan nykyisten ulkoliikunta-, virkistys- ja luontovirkistyspalveluiden määrä, alueella olevien reittien pituus, viheralueen pinta-ala, asukkaiden mielipaikat sekä koulun tai päiväkodin läheisyys.

Esitämme huomiona seuraavaa:

- Asukkaiden kokemat hyvinvointihyödyt jäävät itse suunnitelmassa jossain määrin taka-alalle.
- Kaupunkialueilla osallistaviin paikkatietokyselyihin perustuvat tarkastelut ovat osoittaneet, että erityisesti ulkoilu- ja virkistysmetsät sekä lähimetsät ovat keskeisiä virkistysalueita. Lisäksi erilaiset virkistysmuodot edellyttävät erilaisia ympäristöjä.

Asukkaiden osallistaminen suunnitelman prosessiin

Suunnitelman tueksi on kerätty asukaskysely, jossa vastaajat saattoivat kertoa mielipaikkansa karttakyselyllä.

- Haluamme tuoda esille, että vain osa asukkaiden tuottamasta tiedosta voidaan saada paikkatietomuodossa, mutta sen taustalle voi olla hyvä tunnistaa ryhmiä, jotka eivät aktivoidu vastaamaan kyselyihin tai ryhmiä, jotka lähtökohtaisesti saattavat jäädä erilaisten kyselyiden ulkopuolelle.

Yhteenvetona ehdotamme, että suunnitelmaa täydennettäisiin huomioimaan luontomatkailun ja laajemmin virkistyskäytön mahdollisuudet osana alueen vetovoimaa ja kestäväää kehittämistä. Lisäksi eri alueille kohdistuvan käyttöpaineen arvioimisessa tulisi huomioida kunnan alueen asukkaiden toimesta tapahtuvien käyntien lisäksi kunnan ulkopuolelta tulevien kävijöiden aiheuttama käyttöpaine.

Vastine: Luontomatkailun merkitys osana vihersiniverkostoa on tärkeä huomioida. Luontomatkailua on sivuttu osana virkistyskäyttöä, mutta suunnitelmaa täydennetään lausunnon pohjalta tarkennuksella, jossa korostetaan esimerkiksi Tuusulanjärven kulttuuri- ja luontoarvojen muodostamaa matkailukokonaisuutta.

Luonnosvaiheessa kappaleessa 4.2.4 on arvioitu asemakaavoitettujen viheralueiden käyttöpainetta väestöruutu-tietojen pohjalta, olettaen, että käyttö kohdistuu välittömään lähiympäristöön. Tässä analyysissä ei ole pystytty huomioimaan muualta/kauempaa tulevien kävijöiden tuomaa käyttöpainetta. On kuitenkin totta, jotkut alueet ovat vetovoimaisempia kuin toiset. Tekstissä on tämä ilmeinen laskentatavasta johtuva virheellisyys tuotu esiin. Tekstiä on vielä täydennetty ehdotusvaiheeseen siltä osin, lisätty mm. maininta Tuusulanjärven rantojen luonto- ja kulttuuriympäristöjen vetovoimaisuudesta.

Paikkatietopohjainen kysely oli yksi VISSI-töiden osallistamistavoista. Lisäksi järjestettiin asukastilaisuuksia. On totta, että kaikkia ikä- tai väestöryhmiä ei pystytty kyselyillä tai tilaisuuksilla tavoittamaan. Selostukseen on lisätty maininta karttakyselyiden rajoittuneisuudesta osallistamistapana. Viher- ja virkistysalueiden suunnittelussa on kuitenkin tärkeää huomioida ihmisten erilaiset tarpeet ja toiveet. Johtopäätöskappaleeseen onkin kirjattu, että viheralueiden

palveluvarustelua tulee kehittää eri käyttäjäryhmät huomioiden. Viher- ja ulkoliikuntapalveluiden kehittämissuunnitelmassa on pyritty kattavasta huomioimaan erilaisia käyttäjiä.

Suunnitelmassa tarkastellaan pääasiassa viheralueiden määrällisiä ja laadullisia ominaisuuksia. Viheralueilla on kuitenkin kytkös asukkaiden hyvinvointiin ja luonto tuo monenlaisia hyötyjä. Asukkaiden subjektiivisia luontokokemuksia on kartoitettu asukaskyselyn avulla. Selostukseen on lisätty uusi tekstikappale osioon 4.2, jossa on lyhyesti avattu luonnon tuomia hyvinvointihyötyjä.

Caruna

Kiitämme lausuntopyynnöstä. Caruna Oy:n nykyiset voimajohdot näyttävät olevan merkittynä asianmukaisesti liitekartaan 8 "avoin verkosto". Uusista voimajohtotarpeista lausutaan tarkemmin kuntatason yleissuunnitelmissa sekä maakunta-, yleis- ja asemakaavoitusvaiheissa. Caruna Oy:llä ei ole muuta huomautettavaa vihersiniverkostosuunnitelman luonnoksesta.

Vastine: Merkitään tiedoksi

Fingrid

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Tuusulan alueelle sijoittuu useita Fingridin voimajohtoja.

Voimajohtoalueiden ei tarvitse olla joutomaata, vaan niitä voidaan hyödyntää monin tavoin (Ohjeita kaavoittajalle - Fingrid). Hyödyntämällä voimajohtoalueita monimuotoisesti voidaan vaikuttaa myönteisesti useiden luontoon tai ihmisten elinoloihin liittyvien kansainvälisten ja valtakunnallisten tavoitteiden toteutumiseen.

Kuten VISSI-luonnoksessa todetaan voimajohtoalueet voivat olla paikoin hyvinkin rikasta niitty-ympäristöä. Monimuotoiset johtoalueet voivat tarjota puitteet esimerkiksi perinneympäristö- ja kosteikkolajiston, riistan tai pölyttäjien elinympäristönä (www.fingrid.fi/ideakortit). Niiden käyttöä myös virkistysalueina ja maiseman monipuolistajina voi entisestään lisätä. Tätä edistää voimajohtoalueiden ja kuntien viheralueiden hoitotoimenpiteiden yhteensovittaminen ja johtoalueiden ottaminen viheralueiden hoitoluokituksen piiriin. Nauhamaiset voimajohtoalueet voivat toimia viher- ja virkistysverkostojen osina, kuten Vissi-luonnoksessa on ajateltu.

Johtoalueen käytöstä tulee pyytää risteämälausunto ja tehdä tarvittaessa raivausalue sopimus Fingridin kanssa. Tällöin voimajohdon kunnossapito- ja raivaustöiden yhteydessä ei epähuomiossa aiheuta vahinkoja kyseisellä alueella.

Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnnot.

Vastine: Ehdotusvaiheessa on tarkennettu ekologisten yhteyksien linjauksia. Lisäksi voimajohtoalueiden hyödyntäminen osana ekologista verkostoa on sisällytetty linjauksiin ja ohjeistuksiin.

Museovirasto

Museoviraston ja Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon välisen työnjaon mukaisesti Helsingin kaupungin museo vastaa lausunnon antamisesta.

Vastine: Merkitään tiedoksi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ei anna lausuntoa asiassa. Mikäli teillä on erityiskysymyksiä Tukesille, toimittakaa Tukesille yksilöity lausuntopyyntö kirjaamoomme kirjaamo@tukes.fi. Muussa tapauksessa Tukes ei tule antamaan uutta lausuntoa asiassa.

Vastine: Merkitään tiedoksi

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo

Tuusulan kunta on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa vihersiniverkostosuunnitelman luonnoksesta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa. Yleissuunnitelma koskee koko kunnan aluetta. Yleissuunnitelman tavoitteena on tunnistaa yleispiirteisellä tasolla Tuusulan metsäisten-, kosteiden- sekä avoimien elinympäristöjen muodostama kokonaisuus, sen arvokkaat, säilytettävät ja kehitettävät osat sekä niiden välinen verkosto. Työssä tutkitaan olemassa olevaa lähivirkistysverkostoa sekä viheralueiden riittävyttä ja kattavuutta asukashyvinvoinnin ja alueiden vehreyden näkökulmasta. Rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologian osalta Keski-Uudenmaan alueellisella vastuumuseolla ei ole vihersiniverkostosuunnitelman luonnokseen huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Sivistyksen lautakunnat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, antavat vihersiniverkostosuunnitelmaan yhteisen lausunnon. Yhteisen lausunnon perusteluna on muassa luonto- ja virkistysarvojen merkitys osana sivistyksen toimialueen palveluita.

Vaikutukset asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen sekä ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksiin

Tuusulan vetovoimatekijöitä ovat luonnonläheisyys sekä hyvin hoidetut ja monipuoliset lähivirkistysalueet. Kuntalaisten hyvinvointia tukee mahdollisuus päästä helposti luontoon. Yleissuunnitelmassa tulee varmistaa, että asutusalueiden sisälle jää riittävästi luonnonmukaista, saavutettavaa luonto- ja virkistysaluetta. Suunnitelman yleistavoitteet ovat kannatettavia. Virkistyskäytön osalta tavoitteet liittyvät palveluiden kehittämiseen ja laajojen käyttäjäryhmien monipuolistuviin palveluihin ja tarpeisiin. Suunnitelmassa tiedostetaan suurten ja yhtenäisten virkistysalueiden merkitys käytön ja asukkaiden lisääntyessä.

Vaikutukset kulttuuripalveluihin

Tuusulassa on useita alueita, joilla on kulttuurimaisema- ja ympäristöarvoja. Alueen kulttuurimaiseman keskeisiä tekijöitä ovat laajat avoimet peltonäkymät, perinteisestä kylä- ja elinkeinorakenteesta kertovat maisemat sekä kulttuurihistorialliset arvokohteet ja liikenneväylät.

Vaikutukset varhaiskasvatuksen palveluihin

Lähimetsät ja lähivirkistysalueet ovat tärkeitä oppimisympäristöjä varhaiskasvatuksen palveluissa. Päiväkotien läheisyyteen tulee jättää riittävästi lähimetsää ja muita luontokohteita, joihin on mahdollista tehdä retkiä päiväkodista. Lähimetsiä ja luontokohteita voidaan hyödyntää osana kasvatustoimintaa ja lähikohteiden avulla tuetaan lapsen luontosuhteen kehittymistä. Päiväkotien pihojen suunnittelussa tulee huomioida puuston riittävyys ja kasvuston monipuolisuus. Puut tarjoavat paahteisille piha-alueille varjoa ja suojaa auringolta. Pihasuunnittelussa ollaan onnistuttu erityisesti Martta Wendelin -päiväkodin pihan suunnittelussa, jossa tontilla ennestään olevaa puustoa on säilytetty ja kasvipeitteisten alueiden laadusta on huolehdittu suosimalla kotoperäisiä kasveja.

Vaikutukset perusopetuksen palveluihin

Oppimisen näkökulmasta on tärkeää, että suunnittelussa otetaan huomioon ympäristöarvot. Lähivirkistysalueet ja viheralueet metsineen ovat tärkeä osa oppimisen kokonaisuutta ja täydentävät opetusta. Lisäksi läheltä löytyvät viheralueet ovat ekologinen vaihtoehto luontoarvojen opetuksessa. Retket ja luonto-opetustunnit mahdollistuvat lähikohteiden avulla. Koulujen pihapiireihin on tärkeää jättää puustoa ja muuta kasvustoa monipuolisesti esimerkiksi varjostamaan piha-alueita ja suojaamaan auringolta. Kevyenliikenteenväyliä ja joukkoliikenneyhteyksiä tulee suunnitella ja kehittää palveluiden yhteyteen, jotta yksityisautoilua saadaan vähennettyä. Viheryhteyksien säilyminen ja kehittyminen palveluverkkosuunnittelussa tulee turvata. Koska vihersiniverkostosuunnitelma on suuntaa antava, on tärkeää osallistaa asiantuntijoita myös kaavoitusvaiheessa suunnittelutyöhön.

Vastine: VISSI-työn tavoitteena on varmistaa, että luonnonläheisyys, virkistysalueiden saavutettavuus, kulttuuriympäristöjen arvot sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarpeet tulevat huomioiduksi osana kokonaisuutta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän vesihuollon toimiala kiittää lausuntopyynnöstä ja ilmoittaa, ettei sillä ole lausuttavaa asiaan.

Vastine: Merkitään tiedoksi

Finavia

Tuusulan kunta on asettanut nähtäville vihersiniverkostosuunnitelma VISSIn luonnoksen. Työssä on laadittu kooste luonnonympäristön eri osa-alueiden muodostamasta kokonaisuudesta osa-alueineen sekä esitetään toimenpiteitä ja ohjeita alueiden suunnittelua varten.

Tuusulan kunnan eteläisimmät osat sijaitsevat osittain maakuntakaavassa ja yleiskaavassa esitetyllä Helsinki-Vantaan lentoaseman LL-alueella ja muulta osin lentoaseman ja kiitoteiden välittömässä läheisyydessä. Tämän vuoksi Finavia muistuttaa, että lentoaseman tai kiitoteiden lähestymis- ja noususektoreiden läheisyyteen ei tule muodostaa sellaisia alueita, jotka saattavat kerätä alueelle lentoliikenteelle vaaraa aiheuttavaa eläimistöä. Erityisesti tämä tulee huomioida lintuja houkuttelevien vesialtaiden ja kosteikkoalueiden osalta.

Vastine: VISSI-työssä ei ole Etelä-Tuusulaan lentoaseman läheisyyteen tai lentoaseman lähelle lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeen tuntumaan osoitettu uusia lintuja houkuttelevia vesialtaita tai kosteikkoja. Huomio on nostettu myös VISSI-työn ohjeistuksiin.

Mielipide 1

Yksi suurimmista syistämme Tuusulaan muuttamisessa olivat laajat virkistysmahdollisuudet Rykmentipuiston metsäalueella. Ulkoilemme alueella päivittäin vähintään tunnin ajan. Rykmentinportin työpaikka-alue oli meidän kannaltamme valitettava kehitys, ja jo pelkästään sen myötä merkittävä osa päivittäin käyttämistämme virkistysalueista katosi. Toivomme, että tällä hetkellä vielä rakentamaton Rykmentipuiston alue jätetään koskemattomaksi, jotta siellä ulkoilu laajamittaisesti on edelleen mahdollista.

Vastine: Rykmentipuiston keskusmetsän nykyiset virkistysarvot on VISSI-työssä tunnistettu. Alueella on vireillä Rykmentipuiston keskiosan yleissuunnitelma, jossa alueen tulevaa kehittymistä ratkotaan. Yksi keskeinen tavoite on laajemman virkistysalueen turvaaminen ja yhteensovittaminen muun maankäytön kanssa. Valtuuston päätöksen (valtuusto 10.11.2025 § 191) mukaisesti yleissuunnitelmaa ei edistetä tällä valtuustokaudella.

Mielipide 2

Kiva että tuotatte poliitikoille hömppää, josta eivät ymmärrä tuon taivaallista ja unohdatte samalla OASia laatiessa maa- ja metsätalouden harjoittajat edustajineen, joiden alueita tässä kartoitatte tuleviin rakentamis- ja virkistyspalveluiden ulkoistamistarpeisiin.

Olette jättäneet pellot hiilinielujen ulkopuolelle ja kuitenkin ne ovat vuosittain kasvussa sitoen hiiltä kasvunsa yhteydessä - jopa enemmän kuin pystyynkuolevat kuusikot, joita voi yhtälailla pitää päästölähteinä. Suomessa on otettu käyttöön täysin omituiset tavat laskea hiilensidontaa. Idioottimaisin tapa on jättää rakentamisessa huomiotta perustusten hiilijalanjälki ja samalla ignoroida kaavoituksessa epäedullisesta, jopa järjettömästä rakennuspaikasta aiheutuvat massiiviset päästöt.

Uusien alueiden kaavoittamisen sijaan Tuusulan olisi syytä miettiä miten pidetään jo olevat asukkaat tyytyväisinä ja hoidetaan sitä käyttäjäpaineen alla kärsivää luontoa, joka vielä jäljellä on - lähtien kunnan hoidattamien teidenvarsien oikea-aikaisesta vieraslajien niitosta vaikka sitten niiton suhteen hoitoluokituksen nostamisesta, jotta niitto tehdään silloin kun lupiinit aloittavat kukintaansa eikä silloin kun kukinta on jo ohitse - nyt käytännössä liian myöhään tehtävä niitto levittää lupiinia alueille, joilla sitä ei vielä ole. Käytännön toimenpiteiden puuttuessa tämäkin suunnittelutyö on ollut energia, ajan ja varojen tuhlausta. Jospa laittaisitte paukkuja rakentamisen ohjaamiseen siten, että tontteja ei parturoida ja peitetä rulla/muovinurmilla jne ja pohjavesialueita ei rakennettaisi täyteen bulkkerrostaloja - kuten nyt aiotaan Hyrylässä tehdä esimerkiksi Koskenmäensillankuopeessa.

Lisäksi lopuksi kommentti zonation-ohjelmasta: se on kuin teekkareiden huvitukseksi koodaama puppugeneraattori tai laiska tekoälyä käyttävä konsultti, joka kerää kaikki mahdolliset asiat yhdentekeväksi jargoniksi vailla faktantarkistusta ja käyntiä kohteessa.

Viheralueiden ja suojelualueiden pahin tuholainen on lopulta minä-minä-harrastaja, joka vaihtaa kalliokiipeilyn läskipyörän kautta polkujuoksuun tai ratsastusvaellukseen - jokajannut eivät harrastaessaan noudata ikäikäistä jokaisenoikeutta eli aatelismiehen satunnaista asioidenhoitoon välttämätöntä kulkuoikeutta ratsullaan tietömillä taipaleilla eli kylien ja kruunun metsämailla kulkiessaan vaan käyttää itsekkäisiin hupitarkoituksiinsa muiden hoivaamia mantoja vahingoista välittämättä.

Vastine: VISSI-työssä ei kartoiteta tulevia rakentamisen alueita. Virkistysalueita on kartoitettu kaavojen aluevarausten pohjalta. Laajat metsätalousalueet asuinalueiden lähetyvillä on tunnistettu täydentävänä virkistysverkoston osana - huomioiden kuitenkin yksityinen maanomistus ja metsätalouselinkeino.

VISSI-työn kappaleessa 2.3 on kerrottu hiilinieluista. Kappale keskittyy erityisesti puuston hiilensidontaan, sillä metsät/puut ovat merkittävän hiilinielu ja niiden osalta löytyy valmista aineistoa hyödynnettäväksi. Ehdotusvaiheessa hiilinielukuppaletta on täydennetty ja sinne on tuotu lisänä myös maaperä-näkökulmaa. Kaavoituksessa hyödynnetään Sitowisen tuottamaa Planect-työkalua kaavojen ilmastovaikutusten arvioinnissa.

VISSIn luonnosvaihe on yleispiirteinen tarkastelu. Ehdotusvaiheessa on syvennytty teemoihin tarkemmin ja annetaan myös konkreettisia käytännön suunnittelu- ja toimenpideohjeita.

Zonation on Helsingin yliopiston tutkijoiden kehittämä tietokoneohjelmisto, jota käytetään maankäytön suunnittelussa vertailtaessa kohteiden paremmuutta luontoarvojen näkökulmasta. Sen tuloksia hyödynnetään laajasti luonnonsuojelun ja maankäytön suunnittelun tukena ja tieteellisen tutkimuksen tekemiseen. Zonation on erinomainen lähtöaineisto monimutkaisessa paikkatietopohjaisessa suunnittelussa. Vaikka se ei yksin riitä päätöksenteon pohjaksi, sen avulla voidaan tunnistaa kriittisiä alueita ja ohjata maastotyötä tehokkaammin. Kuten kaikessa suunnittelussa, myös Zonationin käyttö vaatii asiantuntevaa tulkintaa ja täydentävää tietoa. VISSI-työssä on hyödynnetty monipuolisesti erilaisia aineistoja.

Osa maankäytön ja virkistyskäytön suunnittelua on tunnistaa luonnon kannalta arvokkaat alueet ja suojella ne esimerkiksi kaavoituksella tai maastorakenteilla. Herkässä ympäristössä kulutusta voidaan ohjata reitein ja opastein. Myös yleisen luontotiedon lisääminen on tärkeää. Kun luonnossa liikkujilla on riittävästi tietoa, he osaavat myös paremmin välttää haittoja ja toimia ympäristön ehdoilla.

Mielipide 3

Pohjois-Tuusulan pohjoisimman/läntisimmän kolkan päivittäminen 2020 -luvulle ! Liitekartan 16 kohdat 3 ja 5. N.10 km pitkä Tiensuuntien lenkki kattaa koko Lepolan alueen ja uusimman Lepola III:n. Lenkki on erittäin pidetty ja tunnettu jokelalaisten ja kellokoskelaisten ulkoilu- ja virkistysreitteinä pelto- ja metsämaisemissa. Reitistä tarkemmin liitteessä. Kun haetaan ekologisista ja kattavia viheralueverkostoja, niin kannattaa tutkia em. reitin mahdollisuudet. Kun tarvitaan /haetaan pohjoisen Tuusulan kylille vetovoimaa, niin virkistys- ja viheralueiden merkitys ei saa jäädä huomiotta.

Esityksiä Pohjois-Tuusulan viheralueiden kehittämiseksi

Pohjoisen Tuusulan kolikka lähellä Hyvinkään rajaa tarvitsee herättelyä 2020 -luvulle. Viheraluerakentamissuunnitelman liitekartta 16, siellä kohdat 3 ja 5 liittyvät em. asiaan.

Liitekartta 16, kohdassa 3 Lepola III asemakaava on vireillä. Todetaan, että kaavassa on varmistettava riittävä viheralueiden kattavuus. Merkittävää on ekologisten käytävien yhteys. Kohdassa 5 on Tiensuuntien alueen kehittyminen yleiskaavan 2040 mukaisesti. Kaavassa on varmistettava riittävä viheralueiden kattavuus. Virkistysmaastot mahdollisia.

Esityksemme em. alueiden kehittämiseksi ja tuomiseksi nykyaikaan.

- Pohjois-Tuusulan n. 10 km pitkä nk. "Tiensuun lenkki" kattaa koko Lepolan alueen ja uusimman Lepola III:n. Tiensuun lenkinä tunnettu alue on pidetty jokelalaisten ulkoilureitti pelto- ja metsämaisemissa. Reitti /lenkki on osin turvaton ja ulottuu myös Hyvinkään puolelle. Reitti johtaa Tiensuuntietä pitkin 3,5 km matkan Kellokoskentielle, joka sivuaa n.500 m:n etäisyydellä ekologisesti merkittävää Keravanjokea Linjamäen ohi Kellokoskelle. Yhteys jatkuu aina merelle asti. Tiensuun lenkki jatkuu Kellokoskentieltä (Keltamäentiestä) Hyvinkään puolelle. Tämä alue on jäänyt kehittymättä. Kevyen liikenteen ja "virkistysliikkumisen" näkökulmasta ko. alue on turvaton, ei valoja, ei asianmukaisia väyliä.

Keravanjokilaakson kanjoneita ja ranta-alueita komeasta Santakoskesta alkaen voi rakentaa virkistyskäyttöön. Virkistyskäyttö palvelisi Pohjois-Tuusulan asukkaita sekä Kellokoskella että Jokelassa, unohtamatta ympäristökuntien asukkaita. Virkistysalue olisi merkittävä lisä ja vetovoimatekijä Tuusulan pohjoisimpien alueiden houkuttelevuudelle.

Tiensuun lenkki on heräteltävissä nykyaikaan alueen virkistysarvot ja ekologiset yhteydet huomioon ottaen. Alue on Tuusulan virkistysalueverkostoa täydentävä ja kunnan pohjoisosien vetovoimaa lisäävä tekijä tulevaisuudessa. Mikäli aluetta kehitetään virkistys- ja hyvinvointi edellä, niin ko. lenkin sisäpuolelle jääviä alueita voisi suunnitella esim. palstaviljely- ja/tai siirtolapuutarha-alueeksi.

Vastine: Mielipiteessä esitetty tiensuuntien lenkki kulkee Ridasjärventieltä Tiensuuntielle ja sieltä Kellokoskentie Hyvinkäälle, josta Uudenkyläntietä pitkin kääntyy takaisin kohti Tuusulaa. Erityisesti Tuusulan ja Hyvinkään rajalla Kellokoskentiellä on mielipiteen mukaan puutteelliset kevyenliikenteenväylät ja valaistus. Kellokoskentie on Elinvoimakeskuksen (entinen ELY-keskus) hallinnoima maantie, ja vastuu sen kehittämisestä, kuten kevyen liikenteen väylien tai valaistuksen rakentamisesta, kuuluu Elinvoimakeskukselle. VISSI-työssä ei ole suunniteltu uusia reittejä tai tehty reittien kehittämiseen liittyviä esityksiä. Kunta ei omista lenkin sisäpuolisia maa- ja metsätalousalueita. Mahdollisia palstaviljely- ja/tai siirtolapuutarha-alueita tai muita palveluita voidaan suunnitella asemakaavatöiden yhteydessä (mm. vireillä oleva Lepola III sekä myöhemmin kaavoitettavaksi osoitetulla Tiensuun alueella).

Keravanjokikanjoni on näyttävä ympäristö, jossa on paljon luontoarvoja. Keravanjokikanjoni ja kanjonia ympäröivä lehto onkin perustettu luonnonsuojelualueeksi. Keravanjokikanjonin maasto on melko haasteellista suurten korkeuserojen vuoksi. Myös lahopuusto ja tiheä pensaskerros vaikeuttaa alueella liikkumista. Kunta ei omista alueella maata, eikä siten voi itsenäisesti kehittää virkistyspalveluita, kuten reittejä tai rakenteita. Mahdolliset toimenpiteet edellyttävät yhteistyötä maanomistajien kanssa ja luonnonsuojelun tavoitteiden huomioimista.

Mielipide 4

Ohessa yhdistyksemme ajatuksia kaavasunnitteluun. Teimme jäsenistöllemme kyselyn ja kokosimme vastauksista yhteenvedon. Ohessa 3 liitettä, ole hyvä. Toivottavasti asukkaita kuullaan ja heidän ajatuksiaan huomioidaan kaavasunnittelussa.

Tuusulan latu ja pyörä on ulkoilmassa liikkuvien ihmisten puolesta puhuja ja Suomen ladun paikallisyhdistys. Meille on tärkeää, että luonnossa saa liikkua matalalla kynnyksellä, vauvasta ikäihmiseen. Lähimetsien ja viheralueiden merkitys on tutkitusti tärkeä elementti monella tapaa. Metsien vaikutuksista on puhuttu pitkään, jo pelkästään terveysvaikutteiden osalta. Mediassa on viime aikoina vahvasti tuotu luonnon positiivisia vaikutuksia erityisesti henkiselle puolelle, mielenterveyteen.

Tuusula on tunnettu vireänä pääkaupunkiseudun kuntana, joka tarjoaa viihtyisää asumista ja monimuotoista yrittämistä. Tuusulaa on vetovoimainen kunta, missä on väljä asua, lähellä luontoa.

Aiheet on tullut monesti esille yhdistyksemme tapahtumissa. Keskustelua syntyy vapaaehtoisesti pidettävissä tapahtumissamme, joita ovat mm polkujuoksu, maastopyöräily, luontovoimailu, talviuinti, metsäretkeily/metsämieliharjoitteet lapista aikuisiin, sekä talvireittien ylläpito. Monesti keskustelusta selvinnee myös syy muurolle Tuusulaan: lähimetsät.

Tuusula sijoittuu lähelle Keravaa ja Järvenpäästä, mielestämme niiden palveluiden kanssa ei pidä kilpailla, vaan tuoda esiin olemassa olevia vahvuukiamme. Välimatkat ovat niin lyhyet, esim. kauppoihin. Urheilukeskus Tuusulan eteläpäässä on yksi vetovoimaisimmista palveluista ja sen lähistöllä olevat metsät kuuluvat erityisesti tähän ”konseptiin”. Myös Tuusulan järvi on viime vuosina noussut suosituksi kulttuurin ja liikunnan kehdoksi, vuodenajasta riippumatta.

Pidämme erittäin tärkeänä, että lähimetsiä ja viheralueita huomioidaan kaavoituksessa. Jos kaavoitamme kaikki paikat täyteen taloja, voi pian huomata, ettei kunta ole enää vetovoimainen eikä asukkaita muuta Tuusulaan. Meidän kuuluu erottautua naapurikunnista ja kaupungeista omalla ”brändillä”.

Metsien ja viheralueiden ajatusmallia kuuluu ajatella niin, että lyhyen välimatkan välein voi siirtyä metsäalueesta toiseen. Niin sanotusti jatkumona. Puskurimetsää ja viheralueita on jätettävä riittävästi.

alla Tuusulan kunnan sivuilta suora linkki <https://tuusula.fi/etusivu/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/luonto-ja-ulkoilukohteet/>

Vastine: Metsien merkitys virkistyskäytössä on korostunut myös VISSI-työssä. Toki erilaiset virkistysmuodot vaativat erilaisia ympäristöjä. VISSI-työssä on tutkittu taajama-alueiden lähivirkistysalueiden ja laajempien mahdollisten virkistysalueiden kattavuutta, jotta myös tulevaisuudessa Tuusula voisi tarjota lähivirkistyspaikkoja ja säilyttää luonnon läheisen ja vehreän kunnan maineen. VISSI-työssä on asetettu

tavoite, että jokaisella kuntalaisella on riittävän kokoinen viheralue, eli vähintään 1,5 ha kokoinen yhtenäinen alue puistoa, metsää tai muuta viheraluetta enintään 300 metrin päässä kodistaan. Tämä tavoite tukee kaupunkirakenteen vehreyttä ja lähivirkistysalueiden saavutettavuutta.

Kunta kiittää yhdistyksen jäsenistölle laitetun kyselyn aineistosta, joka oli mielipiteen liitteenä. Vastauksista saamme lisätietoa jäsentenne näkemyksistä.

Mielipide 5

Asunto Oy xxxx sijaitsee Tuusulanjärven eteläpäässä, aivan järven rannassa. Haluamme tuoda esiin näkökulmamme VISSI-suunnitelman luonnokseen erityisesti suojeluarvojen, nykyisen käytön ja yksityisomistuksen näkökulmista. Toivomme, että suunnittelussa kunnioitetaan alueen todellista nykykäyttöä, luonnonsuojelupäätöksiä sekä aikaisempia linjauksia yksityisomistukseen liittyen.

Asunto Oy xxxx haluaa tuoda esiin muutamia tarkennuksia ja toiveita Tuusulan viher- ja siniverkostosuunnitelman jatkotyöhön. Taloyhtiömme sijaitsee Tuusulanjärven eteläpäässä, aivan rannan tuntumassa. Tontti rajoittuu suoraan järveen ja sisältää myös luonnontilaiseksi puistoalueeksi (VP-2) kaavoitetun vyöhykkeen, joka jatkuu SL-1-luonnonsuojelualueelle. Tämä SL-1-alue kuuluu osaksi Natura 2000 -verkostoa. Se on monin tavoin suojeltu, maastoltaan kostea, puustoinen ja vaikeakulkuinen eikä sovellu kulkureiteille tai muulle rakennetulle käytölle.

Alueella on jo hyvin toimiva kevyen liikenteen verkosto. Kalamiehenkujan kevyenliikenteenväylä ja Paijalantien pyörätie palvelevat sekä alueen asukkaita että ulkoilijoita. Tämän vuoksi emme näe tarpeellisenä osoittaa lisäreittejä rantavyöhykkeelle tai taloyhtiön hallinnoimalle ranta-alueelle.

Huomaamme, että VISSI-luonnoksen karttamateriaaleissa näkyy edelleen reittimerkintöjä ja suunnitteluperiaatteita, jotka eivät vastaa nykyistä kaavatilannetta tai tuoreita suojelupäätöksiä. Olisi tärkeää, että suunnitelmaa päivitetään ja tarkennetaan vastaamaan todellista nykytilannetta. Näin myös asukkaat ja muut osallistujat voivat kohdistaa mielipiteensä aidosti ajankohtaisiin ja toteuttamiskelpoisiin suunnitteluratkaisuihin – eivät vanhentuneisiin tai käyttötarkoitukseltaan epäselviin varauksiin.

Toivomme lisäksi, että Tuusulanjärven etelärannan uuden luonnonsuojelualueen raja-alue otetaan selkeästi huomioon ja merkitään näkyviin myös suunnitelmakarttoihin.

Helmikuussa 2025 tehty päätös luonnonsuojelualueen perustamisesta kattaa osan myös taloyhtiömme ranta-alueesta. Tämänhetkisissä kartoissa suojelupäätöksen vaikutus ei vielä näy. On tärkeää, että suunnitteluaineisto vastaa oikeustilaa ja heijastaa ajankohtaisia suojelumääräyksiä.

Taloyhtiömme alueella on jo pitkään ollut toimiva ja yhteisöllinen virkistyskäyttö. Ranta-alueella sijaitsevat muun muassa laituri, nurmientä, grillikatos, venevalkama ja viljelypalstoja – kaikki osakkaiden itse ylläpitämiä, ilman julkista tukea. Käyttö on vakiintunut yli 30 vuoden aikana ja alue toimii osana taloyhtiön piha-alueita, vaikka osa siitä on kaavoitettu luonnontilaiseksi puistoalueeksi (VP-2). Käytännössä kyse ei kuitenkaan ole yleisestä viheralueesta, vaan yksityisomistuksessa olevasta, pihamaisesti hoidetusta alueesta.

Tuusulan kunta on aiemmissa kaavapäätöksissään linjannut, ettei kevyen liikenteen väyliä tule sijoittaa yksityisomistukseen ilman maanomistajan suostumusta ja että tällaiset ratkaisut on syytä neuvotella maanomistajan kanssa. Tähän periaatteeseen nojaamme edelleen. Lisäksi alueelle on vahvistettu SL-1-luonnonsuojelumerkintä ja se sisältyy Natura 2000 -verkostoon. Tämä suojelustatus rajoittaa rakentamista entisestään ja tukee nykyistä, kevyttä ja luontoarvoja kunnioittavaa käyttöä.

Uusien kulkureittien avaaminen voisi sen sijaan aiheuttaa ristiriitoja ja häiriöitä, kuten yksityisyyden vähenemistä, vastuukysymyksiä, melua, turvallisuusriskejä sekä ekologisesti ja teknisesti haastavia rakennusolosuhteita. Näin ollen katsomme, että suunnittelun tulee perustua nykytilanteen ja maankäytön realiteettien tunnistamiseen, ei vanhoihin tai käytännössä toteuttamiskelvottomiin varauksiin.

Pidämme tärkeänä, että Tuusulanjärven vaaliminen tapahtuu luonnon ehdoilla ja kestävien periaatteiden mukaisesti. Tuusulanjärvi on valtakunnallisesti arvokas lintuvesi ja Uudenmaan maakuntajärvi ja Natura-alueineen se kattaa noin 200 hehtaaria. Sen suojelu on merkityksellistä sekä luonnon monimuotoisuuden että kulttuurihistorian näkökulmasta. Tämän vuoksi myös järven kokonaisvaltainen suojellus on syytä huomioida osana suunnittelua.

Kannatamme periaatetta, että Tuusulanjärven ympäristöä kehitetään luontoarvoja kunnioittaen. Kevyet, vetovoimaiset ja harkiten sijoitetut virkistysratkaisut voivat tukea alueen käyttöä, kunhan ne sijoittuvat tarkoituksenmukaisesti ja jättävät herkat, suojellut sekä yksityisomistuksessa olevat alueet rauhaan

Toivomme, että tämä mielipide otetaan huomioon suunnitelman jatkotyössä ja että alueen erityispiirteet tunnistetaan ja huomioidaan osana kokonaissuunnittelua.

Vastine: VISSI-työssä ei ole suunniteltu ihmisten kulkemiselle osoitettuja uusia reittejä tai tehty reittien kehittämiseen liittyviä esityksiä. Luonnosvaiheen kartoilla ei ole osoitettu ihmisten ulkoiluun tarkoitettuja lisäreittejä rantavyöhykkeelle tai taloyhtiön hallinnoimalle ranta-alueelle.

Keväällä 2025 perustetut uudet luonnonsuojelualueet Tuusulanjärven rannalle, on lisätty luonnosvaiheen karttoihin, joten kartat ovat siltä osin ajantasaiset. VISSIn luonnosvaiheen kartoille on poimittu asemakaavarekisterin viheralueet, joten myös mielipiteessä esitetty taloyhtiön takapihan VP-2 -alue näkyy kartoilla viheralueena. VISSI-työssä on kuitenkin huomioitu ko. alueen omistussuhde. Esimerkiksi lähivirkistysalueiden kattavuus -tarkastelussa (liitekartta 32) alue on osoitettu merkinnällä ”ei kunnan omistama asemakaavoitettu viheralue”. Lisäksi yksityisomisteisuus on mainittu indeksinumeron 5 kuvauksessa, jossa todetaan osan ranta-alueen viheralueista olevan yksityisomisteista ja kunnan/valtion omistamien alueiden palvelevan virkistyskäyttöä.

VISSI-työssä Tuusulanjärvi ja sen ranta-alueet on tunnistettu arvokkaina sekä virkistyskäytön kannalta, mutta myös ekologisesta näkökulmasta. Ranta-alueiden jatkosuunnittelussa tuleekin yhteensovittaa nämä kaksi näkökulmaa.

Mielipide 6

Mielipide sisälsi salaista tietoa, jota ei saa levittää julkiseen tietoon. Alla kaavasuunnittelijan referointi mielipiteen pääasiallisesta sisällöstä.

Mielipiteessä esitetään, että mielipiteen jättäjän omistamia alueita ei tulisi tietyiltä osin sisällyttää vihersiniverkostoon eikä sille tulisi osoittaa ekologisia yhteyksiä. Perusteluina tuodaan esiin alueen erityiskäyttö, ekologisten yhteyksien ristiriita voimassa olevien kaavojen kanssa sekä se, että tausta-aineistona käytetyt luontoselvitykset ovat osin vanhentuneita. Lisäksi todetaan, että ekologiset yhteydet on jo käsitelty riittävästi yleiskaavatasolla.

Vastine: Vihersiniverkostotyö käsittää koko kunnan alueen. Ekologisia käytäviä on luonnosvaiheessa hahmoteltu hyvin yleispiirteisesti nykyisen maankäytön pohjalta, laajoja ja monipuolisia aineistoja hyödyntäen. Ekologisten käytävien linjauksia on ehdotusvaiheessa tarkennettu. Ehdotusvaiheessa on otettu tarkemmin huomioon alueen erityispiirteet ja tulevaisuuden maankäytön tavoitteet. Nämä tehdyt tarkennukset vastaavat osin myös mielipiteessä esitetyn alueen ratkaisuihin.